

Szentiványi György

Budapestre vonatkozó ujságcikkek

Osztályozás

Tárgy

902.5

Szerző:

Cím:

Forrás:

Ötszáz év
– tizenegy
kilométeren

Tizenegyezer mázsa történelem
a fővárosi levéltárban

"1958"

Személy

Helyszám

(Hely)

(Idő)

(Köt. v. füz.)

(Oldal)

Népszav
1958. II. 27.

Boltíves pincék mélyén, mé-
teres falak rejtékén, wert-
heimzárral ellátott, ujnyi vas-
tag, vasrácsos vagy párnázott
ajtók védelmében szunnyad
évszázadok történelme. Az egy
méter magasan megrakott, ti-
zenegy kilométer hosszú polc-
soron több mint 11 000 mázsa
történelem. Kutyabőrök, per-
gamenek, aktakötegek, két-
ezer hivatal és intézmény írá-
sai porosodó és mégis élő re-
gék, történetek...

»Nos, Leopoldus dictus Dax
Judex jurati ac universi cives
castris Novimentis Pesthien-
sis...« (Mi, Dax Lipót bíró és
Pestújhegy városnak esküdt-
jei és egész polgársága...) A
Mátyás-korabeli írásbeliség
szép példánya 1481. május 2-án
kelt és arról szól, hogy a budai
német mészáros céh atyames-
terei, Czoff János és Rupertia
Miklós, a céh tűzvészben el-
pusztult kiváltságlevelének új-
ra kiadását kérik. Ez a főváro-
si levéltár egyik legrégebb da-
rabja.

Itt hevernek a vén polcokon
a kőpönyeg-, szür-, magyar-né-
met szabók, aranyművesek, kis

és nagy órákészítők, vargák,
csizmadialék és papucskészítők,
kirurgusok-felcserek, borbély-
sebészek, fürdősök, patikáriu-
sok beadványai. Itt állapítható
meg, hogy 1700 táján Észak-
Olaszországból és Svájcból in-
dult meg Magyarország felé
a cukrászok és kéményseprők
áradata.

A mai városrendezési osztály
őse, a »Szépitési Bizottmány«
1808-ban alakult, Hild
József és Pollack Mihály ki-
váló építészek közreműködé-
sével. A levéltárban őrzött
korabeli tervrajz nyomán res-
taurálják napjainkban a mű-
emlékeket. Itt szunnyad a szá-

badságharc teljes »városi do-
kumentációja«, Kossuth Lajos
eredeti rendeleteivel. A gyűj-
temény egyik legértékesebb ré-
sze a Tanácsköztársaság meg-
alakulásának és a Fővárosi
Munkás- és Katonatanács mű-
ködésének emlékei. A jövő év
első felében különkiadvány-
ban emlékezik meg ezekről a
levéltár.

Kétezernyolcszáz kutató és
ügyes-bajos dolgát intéző ügy-
fél kereste fel 1958 első felé-
ben az évszázadok történelmét
példás rendben őrző levéltár-
rat. Itt nyomoztak Budapest
főváros 1873-beli egyesítése, és
az 1892-ben adományozott »Szé-
kesfőváros« cím okirati forrása
után. De kerestek itt már
aranyművest, aki aranycsináló
hírében állott, és kutatták az
elnyomott nép harcainak tör-
ténétéről beszélő írásokat. A
levéltár lelkiismeretesen gyűj-
ti a főváros múltjára és jele-
nére vonatkozó írásos emléke-
ket és ebben a munkájában
számít a hivatalok, intézmé-
nyek, magánosok támogatá-
sára.

Szentiványi György